

Zadovoljstvo poslom i samoefikasnost studenata sestrinstva tijekom pandemije bolesti COVID-19

Malarić, Valentina

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Dental Medicine and Health Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:243:126359>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-08**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Dental Medicine and Health Osijek
Repository](#)

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO
OSIJEK**

Diplomski sveučilišni studij sestrinstva

Valentina Malarić

**ZADOVOLJSTVO POSLOM I
SAMOEFIKASNOST STUDENATA
SESTRINSTVA TIJEKOM PANDEMIJE
BOLESTI COVID-19**

Diplomski rad

Osijek, 2021.

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO
OSIJEK**

Diplomski sveučilišni studij sestrinstva

Valentina Malarić

**ZADOVOLJSTVO POSLOM I
SAMOEFIKASNOST STUDENATA
SESTRINSTVA TIJEKOM PANDEMIJE
BOLESTI COVID-19**

Diplomski rad

Osijek, 2021.

Rad je ostvaren na temelju istraživanja provedenog putem *online* upitnika na platformi Google Forms.

Mentor rada: doc. dr. sc. Štefica Mikšić

Rad ima 38 lista, 8 tablica i 1 sliku.

Znanstveno područje: Biomedicina i zdravstvo

Znanstveno polje: Kliničke medicinske znanosti

Znanstveno polje: Sestrinstvo

Zahvale

Ovim putem zahvaljujem se svojoj mentorici doc. dr. sc. Štefci Mikšić na stručnoj pomoći i korisnim savjetima tijekom izrade diplomskog rada.

Zahvalila bih se svim predavačima na prenesenom znanju i iskustvu tijekom školovanja na Sveučilištu J. J. Strossmayera u Osijeku.

Posebno zahvaljujem svojoj obitelji, prijateljima i kolegama na podršci, razumijevanju i strpljenju tijekom školovanja.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. COVID-19.....	1
1.2. Stres u radu zdravstvenih djelatnika.....	4
1.3. Zadovoljstvo poslom	6
1.4. Samoefikasnost.....	7
2. HIPOTEZA	9
3. CILJ RADA.....	10
4. ISPITANICI I METODE	11
4.1. Ustroj studije	11
4.2. Ispitanici	11
4.3. Metode.....	11
4.5. Statističke metode	12
5. REZULTATI.....	13
6. RASPRAVA.....	21
7. ZAKLJUČAK	24
8. SAŽETAK.....	25
9. SUMMARY	26
10. LITERATURA.....	27
11. ŽIVOTOPIS	29
12. PRILOZI.....	31

1. UVOD

Najbrojniju profesionalnu skupinu zdravstvenog sustava čine medicinske sestre i tehničari, a to je jedan od razloga zbog kojeg je potrebno ispitati razinu zadovoljstva poslom i samoeфикаsnost u vrijeme pandemije COVID-19, kada je zbog situacije stresu izložen cijeli svijet. Medicinske sestre kroz svoje postupke, koristeći znanja i vještine stečene obrazovanjem, bolesnom pojedincu pružaju pomoć u aktivnostima s ciljem poboljšanja zdravlja i oporavka, ali i mirne smrti kada liječenje više nije moguće. Zbog količine stresa na radnom mjestu, zanimanje medicinske sestre prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji postavljeno je na visoko četvrto mjesto. Međutim, u ovo vrijeme pandemije moguće je da se ljestvica promijenila jer se zbog nedostatka radne snage, povećanog obujma posla, straha od zaraze koja se brzo širi, gledanja smrti od virusa SARS-CoV-2 i patnje oči u oči medicinske sestre i tehničari nalaze na prvoj crti obrane. Osim simptomatskog liječenja COVID-19, još uvijek nije otkriven lijek te sve što je u njihovoj moći je pružiti što kvalitetniju njegu i skrb. Djelatnost medicinske sestre, osim liječenja zaraženih pacijenata na odjelima, obuhvaća i provođenje testiranja, uzimanje brisova i trijažu zbog čega je ova struka u velikom deficitu, potrebe nisu nikada bile veće. Glavna obrana od koronavirusa je prevencija, a edukacija o istoj je na leđima zdravstvenih djelatnika koji moraju naći način motivirati iscrpljeno stanovništvo o mjerama sprječavanja zaraze kada se u 2021. više rijetko tko pridržava socijalne distance i pravilnog korištenja maske za lice (1, 2). Kako održati opću, akademsku i radnu samoeфикаsnost u ovim uvjetima te istovremeno biti zadovoljan svojim radnim mjestom pitanje je na koje tek treba odgovoriti. Cilj pisanja ovog istraživačkog rada je ispitati samoeфикаsnost studenata sestrinstva i njihovo zadovoljstvo poslom u vrijeme pandemije COVID-19. Pri izradi rada korištena je literatura na hrvatskom i stranom jeziku, stručni članci iz baza podataka te stručni radovi objavljeni na ovu temu.

1.1. COVID-19

SARS-CoV-2 pripada skupini koronavirusa (lat. *coronaviridea*), a prvi se put pojavljuje krajem 2019. u Kini. Vjeruje se da je izvor zaraze krenuo s gradske tržnice morskih i drugih životinja te da je virus sa životinje prešao na čovjeka. Studije su pokazale da je novi virus SARS-CoV-2 usko povezan s koronavirusom SARS šišmiša, međutim nagađanja da je SARS-CoV-2 nastao od slijepih miševa treba dodatno istražiti.

Epidemiologija koronavirusa navodi da je širenje moguće velikim kapljicama sekreta, aerosolom, oralno-fekalnim putem i mehanički. Veliku opasnost predstavljaju asimptomatski bolesnici koji, iako nemaju nijednu naznaku zaraze koronavirusom, isti mogu prenijeti na druge. SARS-CoV-2 pozitivne osobe u najvećoj su mjeri odgovorne za širenje virusa, iako je u pravilu moguće virus pokupiti dodiranjem kontaminirane površine te potom diranjem usta ili očiju (3). Uz asimptomatski ishod zaraze koronavirusom koji je zastupljen kod 1,2 % prijavljenih slučajeva, najčešći su oni pacijenti s blagim do srednjim simptomima zaraze (80,9 %) nakon čega idu teški slučajevi, kritični i oni koji rezultiraju smrtnim ishodom (2,3 %).

Klinička slika koja se javlja nakon zaraze koronavirusom je povišena tjelesna temperatura, kašalj, umor, otežano disanje i nagli gubitak mirisa i okusa. Rjeđe se javlja glavobolja, bolovi u mišićima koji se najčešće povezuju s gripom te gastrointestinalni problemi. Analizom 1324 pacijenta u jednoj studiji dokazano je da su dva najčešća simptoma bila vrućica (87,9 %) i kašalj (67,7 %). Kriteriji koji se koriste za sumnju na zarazu koronavirusom ako se jave neki od simptoma su bliski boravak bez maske sa zaraženom osobom 14 dana prije početka simptoma ili ako je osoba boravila u ustanovi u kojoj je potvrđena transmisija COVID-19 (4).

Dijagnosticiranje SARS-CoV-2 vrši se testom reverzne transkripcije u stvarnom vremenu. Kako bi se pratilo stanje bolesnika kojemu je utvrđen COVID-19, potrebno je napraviti RTG torakalnih organa. Najizraženiji nalazi bit će deseti dan od početka simptoma. Prikupljanje uzoraka u pravo vrijeme i korištenjem pravih metoda važno je za detekciju stanja bolesnika. U ovom slučaju uzimat će se uzorci gornjih dišnih puteva u kojima se ubraja bris ždrijela, nosa i nazofaringalni sekret te uzorci donjih dišnih puteva u koje se ubrajaju sputum, sekret i bronhoalveolarna lavaža. Od ostalih pretraga uzet će se uzorak krvi, stolice, mokraće i konjunktivalni sekret.

Prevenција je najbolja vrsta obrane od COVID-19, a osobne mjere zaštite obuhvaćaju:

- izbjegavanje fizičkog dodira s zaraženom osobom
- održavanje fizičke udaljenosti od dva metra
- nošenje maske u zatvorenim prostorima, ali i otvorenim ako nije moguće održavati potrebnu distancu

- kašljanje i kihanje u lakat ili u papirnatu maramicu
- boravak u zatvorenom prostoru uz redovno prozračivanje
- korištenje dezinfekcijskih sredstava za ruke i često pranje ruku
- izbjegavanje dodirivanja lica rukama.

Nadalje, uz osobne donesene su i kolektivne mjere zaštite od COVID-19:

- smanjivanje broja druženja i okupljanja
- smanjivanja broja ljudi okupljenih na jednom mjestu (5).

Uz prevenciju, cijepljenje je još jedan dio zaštite koji je dobrovoljan, besplatan te tako i dostupan svakom pojedincu. U Republici Hrvatskoj (RH) cijepljenje se počelo provoditi 27. 12. 2020. godine u Zagrebu, a do danas je cijepljeno s najmanje jednom dozom 1 599 146 osoba (6). Cijepljenje se provodi u dvije doze s razmakom od nekoliko tjedana, a prioritetne skupine imaju pravo prve primiti cjepivo. U ovu skupinu spadaju one osobe koje imaju kronične bolesti, sve osobe starije životne dobi, invalidi, zdravstveni djelatnici i djelatnici koji rade u domovima za osobe starije životne dobi. Kako bi RH svojim građanima ponudila različite tipove cjepiva, nabavljala su se cjepiva raznih proizvođača: AstraZeneca AB bio je jedan od prvih sklopljenih sporazuma, a brzo nakon njega sklopljen je sporazum i s farmaceutskim tvrtkama Sanofi, Janssen Farmaceutica, Moderna i Pfizer/BioNTech. Najnovija suradnja je s proizvođačem CureVec, čija cjepiva u RH dolaze krajem 2021. godine. Zbog malog broja istraživanja i neznanja o nuspojavama cjepiva kod trudnica i dojilja savjetuje se da ako ne postoji veća prednost od istog da se ne cijepi. Međutim, istraživanja su pokazala da je cjepivo sigurno kod ostatka populacije, iako može uzrokovati nuspojave. Bitno je nadodati da osobe koje su cijepljene s obje doze cjepiva mogu biti zaražene koronavirusom, ali je mogućnost da dođe do teških simptoma i smrti vrlo malo moguća. I dalje se cijepljeni moraju pridržavati svih propisanih smjernica i samoizolacije ako se zaraze s COVID-19 (7).

Liječenje bolesnika oboljelih od bolesti COVID-19 razlikovat će se prema obliku bolesti. Kod asimptomatskih i blagih oblika neće biti potrebna hospitalizacija, već eventualno simptomatsko liječenje od kuće. Kod srednje teških oblika bolesti indicirana je hospitalizacija te se uvode antivirusni i imunomodulacijski lijekovi. Teški oblici bolesti uz simptomatsko liječenje podrazumijevaju i obaveznu hospitalizaciju te liječenje u jedinicama intenzivnog liječenja ako je

prisutna hipoksemija, tahidispneja, poremećaji svijesti, tahikardija, hipotenzija i naznake srčanog aresta.

Ukupno aktivnih slučajeva na današnji dan je 838, od čega se 122 osobe nalaze na bolničkom liječenju. Sveukupno je u Hrvatskoj COVID-19 preboljelo 352 868 osoba, a umrlo je 8 244 osoba. Na slici 1 može se vidjeti porast novooboljelih od prvog zaraženog 26. 2. 2020. do danas, tj. kako se krivulja kretala. S obzirom na prikazano, trenutna situacija u Hrvatskoj je pod kontrolom (8).

Slika 1. Statistički podaci zaraženih od COVID-19 u Hrvatskoj (Izvor: <https://www.koronavirus.hr/>, pristupljeno 22. 7. 2021.)

1.2. Stres u radu zdravstvenih djelatnika

Pojam stres počeo se koristiti u 19. stoljeću, a označava mentalno ili tjelesno preopterećenje i iscrpljenost. Stresni podražaj zapravo je prilagodba pojedinca na iznenadne stvari (stresore) koje su individualne, a uzrokuju naglu reakciju organizma. Prvi znakovi stresa su: ubrzan rad srca i ubrzano disanje, nervoza, glavobolja, znojne ruke, a kasniji znakovi su glavobolja, iscrpljenost i otežana koncentracija. Razlikuju se fiziološki i psihološki stresori. Fiziološki nastaju primjerice zbog izloženosti jakoj buci, boli ili hladnoći, dok psihološki nastaju najčešće iz međuljudskih odnosa te u krizama i katastrofama. S obzirom na dužinu, stres može biti akutni koji može trajati od nekoliko minuta do nekoliko tjedana i kronični koji se razvija zbog više sljedova

stresnih događaja u dužem vremenskom periodu. Po ovoj podjeli pandemija pripada psihološkom stresoru, a po dužini trajanja riječ je o kroničnom stresu uzrokovanom bolesti COVID-19 (9).

Psihijatrijska bolest 21. stoljeća je sindrom sagorijevanja (engl. *burnout syndrome*) koji je definiran poremećajem u socijalnim ili radnom funkcioniranju. Zbog prevelike odanosti određenom cilju na radnom mjestu organizam prelazi u stanje preopterećenosti. Sindrom izgaranja može se prepoznati po sljedećim simptomima: tjelesni umor, nemogućnost motivacije, emocionalni disbalans, nesanica, mržnja od odlazanja na radno mjesto i drugi. Kada se osoba istroši u potpunosti, a očekivanja su i dalje postavljena vrlo visoko, osoba dolazi do stanja da se više ne može davati i ulagati u sljedeće situacije ni socijalne interakcije te se javlja ravnodušnost i zatvaranje u sebe. Velika je povezanost između nezadovoljstva poslom i nastanka sindroma sagorijevanja jer su ti znakovi prvi koje ne treba zanemariti, već dok nije kasno, potrebno je intervenirati i prevenirati (9).

Zdravstveno osoblje svakodnevno je izloženo brojnim rizicima u radu. Zbog specifičnog načina rada koji je podijeljen u dnevne i noćne smjene, zdravstveni djelatnici stresu su izloženi više nego osobe drugih zanimanja. Istraživanja su pokazala da je rad u smjenama povezan s psihičkim tegobama poput anksioznosti, depresije i može dovesti do stanja kroničnog umora, a žene su u odnosu na muškarce pod većim rizikom od iskazivanja navedenih poremećaja. Medicinske sestre čine 46 % svih zdravstvenih radnika u svijetu (9). U ovo vrijeme pandemije najčešći su stresori na radnom mjestu medicinskih sestara sumnje zbog ograničenog znanja o virusu, bojaznost o zarazi na radnom mjestu zbog nedostatka zaštitne opreme i maski zbog čega je više medicinskih sestara i tehničara izjavilo da ima simptome depresije, tjeskobe i probleme sa snom. Sindrom izgaranja neizbježan je u ovoj situaciji kada medicinskog osoblja nema dovoljno, a smjene se nerijetko produžuju zbog nedostatka radne snage zbog velikog opsega posla i manjka osoblja. Najčešći razlozi zbog kojih nedostaje medicinskog osoblja, osim velikog obujma posla, su mjere izolacije i pozitivni slučajevi jer, iako se bez zdravstvenih djelatnika ne može pobijediti pandemija, na žalost, nisu imuni na virus, baš kao ni ostatak stanovništva (10).

1.3. Zadovoljstvo poslom

Vjeruje se kako je moguće kroz djelovanje na stupanj zadovoljstva poslom djelovati na radno ponašanje u smislu povećanja produktivnosti. Po definiciji zadovoljstvo poslom je stupanj zadovoljstva osobe svojim radnim mjestom, odnosno pitanje je voli li osoba ili ne svoj posao kojim se bavi, ima li zaposlenik pozitivne ili negativne osjećaje prema svom radnom mjestu. Devet je dimenzija zadovoljstva poslom: zadovoljstvo uvjetima rada, prirodom posla, zadovoljstvo komunikacijom unutar organizacije, zadovoljstvo suradnicima i nadzorom, nagrade, mogućnost napredovanja i visinom plaće. Uz zadovoljstvo često se spominje motivacija radnika jer ga upravo ona vodi na djelovanje (11).

Tri su čimbenika koja utječu na zadovoljstvo zaposlenika: individualne karakteristike, karakteristike posla i organizacijske karakteristike. Individualne ili osobne karakteristike ovise o karakteru pojedine osobe, a riječ je o stavovima, potrebama i interesima koji imaju pozitivan utjecaj na izvršenje zadatka. Karakteristike posla povezane su sa zahtjevnosti radnog mjesta, a zadatak je nadređenog napraviti dobar odabir radnog mjesta zaposlenika, uzimajući u obzir osobne karakteristike i zahtjevnost posla. U trećoj skupiti spomenuta je organizacijska karakteristika koja se definira kao učinkovitost organizacije, tj. radnje koje će se napraviti kako zaposlenici ne bi tražili novo radno mjesto (12).

Kako više od 50 % radne snage zdravstvenog sustava čine medicinske sestre/tehničari, od velike je važnosti djelovati na zadovoljstvo poslom kojim se bave. Najčešći problemi s kojima se medicinske sestre susreću u radu su: loši radni uvjeti, nedostatak osoblja, loši odnosi s kolegama i nadređenima te ograničenost napredovanja. Zbog velikog nezadovoljstva u kojem se nalaze na radnom mjestu, posljedice su vidljive kao visoka količina stresa, sindrom sagorijevanja i opadanje radne sposobnosti. Iako se ranije nije davala prevelika pažnja zadovoljstvu poslom medicinskih sestara, od ulaska Hrvatske u Europsku uniju migracija zdravstvenih djelatnika nikada nije bila veća (13).

1.4. Samoefikasnost

Teoriju samoefikasnosti utemeljio je Albert Bandur. Prema njegovom vjerovanju, samoefikasnost je definirao kao „vjerovanje pojedinca u vlastite sposobnosti potrebne da bi se postigao očekivani ishod“ (14). Otkrivena je povezanost između samoefikasnosti i očekivanog ishoda te je istraživanjima dokazano da ako osoba vjeruje u svoje sposobnosti i da će uspjeti u nekoj svojoj zamisli, ishod će biti uspješniji. Samoefikasnost je spoj vještina, znanja i ponašanja, a uspješnost osobe ovisit će o tim parametrima te koliku količinu stresa pojedinac može svladati u aktivnostima koji prethode dostizanju zadanog cilja. Osobe s velikom razinom samoefikasnosti nijedan zadatak ne smatraju teškim, već ga doživljavaju kao izazov koji će svladati. Normalno je doživjeti neuspjeh, međutim od njega se takve osobe brzo oporavljaju, a razlog istoga je što su dali nedovoljno sebe u rješavanju trenutno neuspješno odrađenog zadatka. S druge strane, osobe koje imaju nižu razinu samoefikasnosti birat će jednostavnije zadatke i rješenja, a teške će izbjegavati jer ih doživljavaju kao prijetnje. Njihovo razmišljanje usmjereno je k preprekama i negativnim ishodima koji se mogu dogoditi rješavanjem takvih zadataka pa osim da se ohrabre, gube vjeru u sebe i situaciju prije potrebe dožive stresno i depresivno (14).

U školstvu studenata primijećena je povezanost razine samoefikasnosti i uspješnosti na kolegijima. Student koji ima visoku razinu samoefikasnosti, birat će zahtjevnije kolegije koji će ga motivirati na zalaganje i trud te će kroz povećanu aktivnost u većini slučajeva rezultirati uspjehom. Kod studenata niske razine samoefikasnosti uloženi će trud biti znatno manji, a rezultati često nedovoljni zbog čega će doživjeti neuspjeh, a u najgorem slučaju ovo može rezultirati prestankom započetog školovanja. Procjene govore da učiteljska samoefikasnost može djelovati na učeničku samoefikasnost. Ako učitelj-predavač ima visoku razinu samoefikasnosti, odnosno dolazi na predavanje pripremljen, voljan odgovoriti na sva studentska pitanja, motiviran je u radu i vjeruje kako može naučiti sve studente predmetu koji predaje pa čak i one „problematične“ s manjom razinom samoefikasnosti, vjeruje se da posredno može djelovati na ponašanje studenata i podići im nivo samopouzdanja, smanjiti stres i u konačnici povisiti razinu efikasnosti. Više istraživanja potvrdilo je da visoka samoefikasnost predavača utječe na povećanje truda i efikasnost studenata u aktivnostima. Učitelj početnik na prvom radnom mjestu upravo zbog niske razine samoefikasnosti i male vjere u svoje sposobnosti nastavu najčešće odrađuje po principu čitanja-pisanja, a vrlo rijetko tzv. *hands-on* učenjem u kojemu učenik prestaje biti pasivni promatrač, već aktivni učesnik u nastavi (14).

Prema Bandurinom učenju razlikuje se opća i specifična samoefikasnost. Jedna od brojnih vrsta specifičnih samoefikasnosti je radna samoefikasnost, a opisana je kao osobno stanje zaposlenika koji ima određenu percepciju sebe i svojega znanja za rad na radnom mjestu. U brojnim istraživanjima na temu radne samoefikasnosti uočena je povezanost samopoštovanja, kontrole, opće samoefikasnosti s organizacijom i zadovoljstvom poslom. Ukratko, samoefikasnost će biti odražena u svakom aspektu čovjekova života i utjecat će na uspješnost istoga (1, 13, 15).

2. HIPOTEZA

Hipoteza:

- studenti diplomskog studija sestrinstva zadovoljni su svojim poslom tijekom pandemije bolesti COVID – 19
- studenti diplomskog studija sestrinstva zadovoljni su svojom razinom samoeфикаsnosti tijekom pandemije bolesti COVID – 19.

3. CILJ RADA

Cilj je ovog istraživanja ispitati studente diplomskog studija sestrinstva o njihovom doživljaju zadovoljstva poslom i samoefikasnosti tijekom pandemije bolesti COVID-19 u svrhu napredovanja.

4. ISPITANICI I METODE

4.1. Ustroj studije

Istraživanje je provedeno po principu presječne studije (16).

4.2. Ispitanici

Istraživanje je provedeno na reprezentativnom uzorku od 125 ispitanika. Ispitanici su studenti sveučilišnog diplomskog studija sestrinstva Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek. S obzirom na spol, istraživanju je pristupilo 115 medicinskih sestara i 10 medicinskih tehničara. Svi imaju završenu višu stručnu spremu.

4.3. Metode

Upitnik se sastoji od tri dijela.

Prvi dio kreiran je za potrebe istraživanja i odnosi se na sociodemografskih pitanja koja uključuju: dob, spol, radni staž i četiri čestice koje se odnose na percepciju zadovoljstva poslom prije i za vrijeme pandemije i samoprocjenu osposobljenosti za rad s COVID pacijentima.

Drugi dio odnosi se na upitnik zadovoljstva poslom, modificirani upitnik Coopera i suradnika iz 1987. koji se sastoji od 18 čestica. Ispitanici moraju zaokružiti broj od 1 do 5 koji najviše odgovara trenutnoj razini zadovoljstva na radnom mjestu. 1 označava potpuno nezadovoljstvo, a 5 potpuno zadovoljstvom izjavom koja se ocjenjuje. Veći rezultat označava veće zadovoljstvo poslom.

Treći dio upitnika odnosi se na upitnik opće samoefikasnosti (17). Upitnik je sastavljen od 10 čestica u kojemu ispitanici moraju uz svaku tvrdnju zaokružiti jedan broj od 1 do 5, koji najbolje izražava njihovo doživljavanje sebe. 1 označava tvrdnju koja se uopće ne odnosi na tu osobu, a 5 da se u potpunosti odnosi na tu osobu. Ukupan rezultat suma je svih odgovora. Veći rezultat označava veću samoefikasnost. Unutarnja pouzdanost (Cronbach alpha) iznosi od 0,853 do 0,874.

4.5. Statističke metode

U ovom su istraživanju korišteni postupci obrade podataka sukladno postavljenim problemima. Od neparametrijskih testova korišteni su Mann Whitney test za ispitivanje razlika rezultata između dvije nezavisne grupe ispitanika i Kruskal Wallis test za provjeru razlika u rezultatima među više skupina ispitanika. Od parametrijskih testova korišteni su T test za ispitivanje razlika rezultata između dvije nezavisne grupe ispitanika i Jednosmjerna analiza varijante za provjeru razlika u rezultatima među više skupina ispitanika. Za ispitivanje povezanosti između varijabli korištena je Pearsonova i Point biserialna korelacija. Kolmogorov-Smirnov test korišten je za testiranje normalnosti razdiobe. Kao razinu statističke značajnosti uzeta je vrijednost $p < 0,05$. Za obradu je korišten statistički paket IBM SPSS 25, proizvedeno u Chicago, SAD, 2017.

5. REZULTATI

Iz Tablice 1. vidljivo je kako je u istraživanju sudjelovalo 125 ispitanika, u istraživanom uzorku je 10 (8 %) ispitanika ženskog spola i 115 (92 %) ispitanika muškog spola. Distribucije ostalih demografskih varijabli vidljive su u tablici niže.

Tablica 1. Obilježje ispitivanog uzorka

		N (%)
Spol	Muško	10 (8)
	Žensko	115 (92)
Dob	18 - 30	47 (37,6)
	31 - 40	35 (28)
	41 - 50	34 (27,2)
	51 i više	9 (7,2)
Stož	0 - 5	44 (35,2)
	6 - 15	26 (20,8)
	16 - 25	31 (24,8)
	26 i više	24 (19,2)

Iz Tablice 2. vidljivo je kako 96 (76,8 %) ispitanika tvrdi kod njih postoji razlika u zadovoljstvu poslom prije i za vrijeme pandemije, dok ih 28 (22,4 %) tvrdi kako kod njih nema razlike. Distribucije ostalih varijabli koje se odnose na zadovoljstvo poslom za vrijeme pandemije i osposobljenost za rad s COVID pozitivnim pacijentima vidljive su u tablici niže.

Tablica 2. Distribucija varijabli koje se odnose na zadovoljstvo poslom za vrijeme pandemije i osposobljenost za rad s COVID pozitivnim pacijentima

		N (%)
Postoji li razlika u zadovoljstvu poslom prije i za vrijeme pandemije COVID-19?	Da	96 (76,8)
	Ne	28 (22,4)
	Nedostaje	1 (0,8)
Razina zadovoljstva na poslu za vrijeme pandemije COVID-19 je manja nego prije pandemija	Točno	87 (69,6)
	Netočno	37 (29,6)
	Nedostaje	1 (0,8)
Mislite li da ste dovoljno educirani za rad s COVID pacijentima?	Mislim da jesam	49 (39,2)
	Mislim da nisam	35 (28)
	Nisam siguran/na	40 (32)
	Nedostaje	1 (0,8)
Mislite li da možete samostalno riješiti probleme s kojima se susreću COVID pacijenti?	Mislim da mogu	32 (25,6)
	Mislim da ne mogu	35 (28)
	Nisam siguran/na	57 (45,6)
	Nedostaje	1 (0,8)

Iz Tablice 3. vidljivi su Medijan, aritmetička sredina i rezultati Kolmogorov-Smirnov testa skala zadovoljstva poslom i samoeфикаsnosti, kako je rezultat značajan za skalu samoeфикаsnosti u daljnjoj obradi koristit će se neparametrijski testovi, a kako nije značajan za skalu zadovoljstva poslom, koristit će se parametrijski testovi.

Tablica 3. Deskriptivna statistika i rezultati Kolmogorov-Smirnov testa skala zadovoljstva poslom i samoeфикаsnosti

	M (min - max)	SD	KS	P*
Zadovoljstvo poslom	60,088 (23 – 90)	14,354	0,049	0,20
	Medijan		KS	P*
	(interkvartilni raspon)			
Samoeфикаsnost	36 (34 – 41,75)		0,102	0,003

* Kolmogorov-Smirnov test

Iz Tablice 4. vidljivo je kako nema značajne razlike u zadovoljstvu poslom prema demografskim varijablama.

Tablica 4. Zadovoljstvo poslom ispitanika prema demografskim varijablama

		M (min – max)	SD	T	P*
Spol	Muško	54,500 (24 – 88)	19,086	1,658	0,20
	Žensko	60,579 (23 – 90)	13,865		
		M (min – max)	SD	F	P†
Dob	18 - 30	60,510 (23 – 80)	14,814	0,772	0,512
	31 - 40	57,142 (24 – 90)	15,473		
	41 - 50	61,939 (36 – 88)	14,013		
	51 i više	62,555 (53 – 74)	6,559		
Stož	0 - 5	61,488 (27 – 88)	13,560	1,710	0,16
	6 - 15	54,500 (23 – 90)	17,627		
	16 - 25	62,032 (44 – 88)	12,440		
	26 i više	61,125 (36 – 88)	13,465		

* T test

† Jednosmjerna analiza varijance

Iz Tablice 5. vidljivo je kako postoji značajna razlika u zadovoljstvu poslom ispitanika prema tome smatraju li da su educirani za rad s COVID pozitivnim pacijentima ($F=5,165$; $P=0,007$); post hoc usporedbama (Tukey) utvrđeno je kako značajno manje zadovoljstvo poslom imaju ispitanici koji smatraju da nisu osposobljeni za rad s COVID pozitivnim pacijentima, naspram ispitanika koji smatraju da su osposobljeni ($P=0,17$) i koji nisu sigurni ($P=0,01$).

Tablica 5. Zadovoljstvo poslom prema percepciji zadovoljstva poslom prije i za vrijeme pandemije i osposobljenost za rad s COVID pozitivnim pacijentima

		M (min – max)	SD	T	P*
Postoji li razlika u zadovoljstvu poslom prije i za vrijeme pandemije COVID-19?	Da	59,645 (23 – 90)	13,77	-	0,52
	Ne	61,607 (24 – 89)	16,38	1	0,635
Razina zadovoljstva na poslu za vrijeme pandemije COVID-19 je manja nego prije pandemija	Točno	63,621 (24 – 90)	15,87	1,804	0,07
	Netočno	58,596 (23 – 88)	13,47	1	
		M (min – max)	SD	F	P†
Mislite li da ste dovoljno educirani za rad s COVID pacijentima?	Mislim da jesam	62,265 (39 – 88)	13,57	5,165	0,007
	Mislim da nisam	53,714 (24 – 88)	14,82		
	Nisam siguran/na	63,000 (23 – 90)	13,43		
Mislite li da možete samostalno riješiti probleme s kojima se susreću COVID pacijenti?	Mislim da mogu	62,343 (41 – 90)	14,92	0,533	0,58
	Mislim da ne mogu	59,485 (32 – 8)	13,81		
	Nisam siguran/na	59,193 (23 – 89)	14,47		

* T test

† Jednosmjerna analiza varijance

Iz Tablice 6. vidljivo je kako postoji značajna razlika u rezultatima samoefikasnosti prema dobi ispitanika ($H=8,168$; $P=0,04$); post hoc usporedbama (Dunn) utvrđeno je kako značajno veću razinu samoefikasnosti imaju ispitanici koji su u dobi od 51 godinu i stariji naspram ispitanika u dobi od 18 do 30 godina ($P=0,04$). Također, značajna razlika u samoefikasnosti postoji i prema godini studiranja ispitanika ($H=9,066$; $P=0,02$), post hoc usporedbama (Dunn) utvrđeno je kako značajno veću razinu samoefikasnosti imaju ispitanici koji imaju 26 i više godina radnog staža naspram ispitanika koji imaju 5 i manje godina radnog staža ($P=0,02$).

Tablica 6. Samoefikasnost ispitanika prema demografskim varijablama

		Sredine rankova	U	P*
Spol	Muško	51,45	459,50	0,30
	Žensko	63,47		
			H	P†
Dob	18 - 30	52,69	8,168	0,04
	31 - 40	62,06		
	41 - 50	71,97		
	51 i više	80,72		
Stož	0 - 5	51,85	9,066	0,02
	6 - 15	59,35		
	16 - 25	68,23		
	26 i više	77,60		

* Mann Whitney test

† Kruskal wallis test

Iz Tablice 7. vidljivo je kako postoji značajna razlika u samoefikasnosti ispitanika prema tome smatraju li da mogu samostalno riješiti probleme s kojima se susreću COVID pozitivni pacijenti

($F=14,379$; $P=0,001$), post hoc usporedbama (Dunn) utvrđeno je kako značajno veću razinu samoefikasnosti imaju ispitanici koji misle da mogu samostalno rješavati probleme s kojima se susreću COVID-19 pozitivni pacijenti, naspram ispitanika koji nisu sigurni ($P=0,001$) i koji misle da ne mogu samostalno rješavati probleme ($P=0,02$).

Tablica 7. Samoefikasnost prema percepciji zadovoljstva poslom prije i za vrijeme pandemije i osposobljenost za rad s COVID pacijentima

		Sredine rankova	U	P*
Postoji li razlika u zadovoljstvu poslom prije i za vrijeme pandemije COVID-19?	Da	62,85	1310,00	0,83
	Ne	61,29		
Razina zadovoljstva na poslu za vrijeme pandemije COVID-19 je manja nego prije pandemija	Točno	63,72	1564,50	0,80
	Netočno	61,98		
		Sredine rankova	H	P†
Mislite li da ste dovoljno educirani za rad s COVID pacijentima?	Mislim da jesam	71,33	5,010	0,08
	Mislim da nisam	55,41		
	Nisam siguran/na	57,89		
Mislite li da možete samostalno riješiti probleme s kojima se susreću COVID pacijenti?	Mislim da mogu	82,72	14,379	0,001
	Mislim da ne mogu	59,26		
	Nisam siguran/na	53,14		

* Mann Whitney test

† Kruskal wallis test

Iz Tablice 8. vidljivo je kako postoji niska pozitivna povezanost zadovoljstva poslom i samoeфикаsnosti ($r=0,275$; $P=0,002$), odnosno što je veće zadovoljstvo poslom, veća je i samoeфикаsnost. Također, samoeфикаsnost je nisko pozitivno povezana s dobi ispitanika ($r=0,254$; $P=0,004$) i dužinom radnoga staža ($r=0,286$; $P=0,001$), odnosno što su veći dob i radni staž, veća je i samoeфикаsnost. Dob ispitanika visoko je pozitivno povezana s dužinom radnog staža ispitanika ($r=0,959$; $P<0,001$), odnosno što je veća dob, veći je i radni staž.

Tablica 8. Povezanost zadovoljstva poslom i samoeфикаsnosti s demografskim varijablama

		2.	3.	4.	5.
Zadovoljstvo poslom	r	0,275	0,116	0,065	0,048
	P*	0,002	0,20	0,47	0,59
	N	124	124	124	124
Samoeфикаsnost	r		0,112	0,254	0,286
	P*		0,21	0,004	0,001
	N		124	124	124
Spol	r			0,060	0,052
	P†			0,504	0,561
	N			125	125
Dob	r				0,95
	P*				<0,001
	N				125
Radni staž	r				-
	P*				-
	N				-

* Personova korelacija

† Point biserialna korelacija

6. RASPRAVA

Svrha pisanja ovog rada bila je istražiti zadovoljstvo poslom i samoeфикаsnost studenata diplomskog studija sestrinstva s obzirom na današnje vrijeme pandemije COVID-19. Zbog trenutne situacije veliki dio stanovništva nalazi se pod pojačanim stresom, ali pitanje je koliko je pandemija COVID-19 utjecala na neke aspekte života zdravstvenih djelatnika, posebno medicinskih sestara na radnom mjestu. U Španjolskoj je prošle godine provedeno istraživanje na općoj populaciji o negativnim ishodima COVID-19 na psihičko zdravlje, a rezultati su pokazali da najveći dio ispitanih ima simptome depresivnosti, nešto manji anksioznosti, a stres se nalazi na trećem mjestu negativnih simptoma. Ništa bitno drugačiji rezultati nisu objavljeni na istoj populaciji u Kini i Italiji. Wang i sur. napravili su istraživanje na studentima u vezi izazova s kojima su se susreli. Rezultati su pokazali da im je podrška bila najvažnija kada je gotovo 60 % izrazilo probleme sa spavanjem i koncentracijom (18).

Prije početka pandemije COVID-19 istraživano je zadovoljstvo medicinskih sestara na radnom mjestu u brojnim istraživanjima. U Jordanu je provedeno istraživanje 2018. u vezi njihove percepcije opterećenja na radnom mjestu. One medicinske sestre koje rade u javnim bolnicama imale su bolju percepciju radnog okruženja u usporedbu sa sestrama zaposlenim u privatnim sektorima, što upućuje na bolje uvjete rada u javnim bolnicama (19). U jednom opširnom istraživanju provedenom u SAD-u na 8638 medicinskih sestara i tehničara rezultati su pokazali povezanost sindroma izgaranja i zadovoljstva poslom. Kao razlog navodi se radno vrijeme i profesionalni razvoj (20).

Pandemija COVID-19 prouzročila je veću količinu stresa svim ljudima oko sebe, međutim kako su zdravstveni djelatnici u najbližem kontaktu sa zaraženima svakodnevno, provedeno je istraživanje u Španjolskoj u vrijeme najvećeg vrhunca pandemije među medicinskim sestrama kako bi se procijenio njihov psihosocijalni rizik i emocionalna inteligencija. Vrlina svakog medicinskog djelatnika sposobnost je dobre samoregulacije osjećaja uz primjenu suosjećanja prema bolesnicima. Baš zbog emocionalnih vještina koje posjeduju, formiraju zaštitne mehanizme protiv sindroma izgaranja (21).

Također, nešto na što bi se trebala obratiti pažnja, a pokazali su rezultati ovoga istraživanja, je da većina ispitanih nije sigurna je li sposobna riješiti sve probleme pacijenata s kojima se sreću hospitalizirani pacijenti s koronavirusom. Uvođenje dodatne edukacije na ovu temu podiglo bi samopouzdanje i zadovoljstvo poslom medicinskim sestrama u trenutnoj pandemiji COVID-19. Zbog povećanog obujma posla i stresa na radnom mjestu većina ispitanika ovog istraživanja procijenila je da je razina zadovoljstva na poslu smanjena u odnosu na vrijeme prije pandemije. Ovo ne čudi jer su medicinske sestre i tehničari postali najtraženiji u svom zanimanju zbog povećanog obujma posla i samoizolacija zaposlenih djelatnika. Tijekom pandemije COVID-19 provedeno je online istraživanje u Egiptu u dvije bolnice. Jedna se bavila samo pacijentima s koronavirusom, a druga sumnjivim slučajevima i ostalim pacijentima. Istraživanje je pokazalo povećanu razinu stresa, a opterećenje poslom prikazano je u 98,6 % odgovora ispitanika. Najveći stres s kojima su se susretali je strah od infekcije te stoga ne čude rezultati niske razine stresa u COVID bolnici kod 51 % ispitanih djelatnika. Zbog svega navedenog samo 4,8 % ispitanika ne namjerava napustiti svoj sadašnji posao (22). Slično istraživanje provedeno je i u Španjolskoj ove godine u kojemu je putem internetskog upitnika ispitano 92 medicinskih sestara/tehničara o psihosocijalnim rizicima i opterećenju za vrijeme pandemije COVID-19. Rezultati pokazuju da je radni angažman srednji, a opterećenje na vrlo visokom nivou (23).

Medicinske sestre i tehničari ovoga istraživanja odgovorili su da su sveukupno zadovoljni poslom kojim se bave usprkos pandemiji, iako je najviše ispitanika navela visinu plaće kao nezadovoljavajuću. Pretpostavka je da je to tako zbog trenutne izloženosti stresu i povećanog obujma posla te produženog rada koji se ponekad završava tek nakon 48-satne smjene. Relativno puno ispitanika ovog istraživanja navelo je kako imaju osjećaj da se njihov trud ne vrednuje dovoljno, što je povezano s motivacijom radnika. Posebno se ovo može loše odnositi na mlade medicinske sestre i tehničare za koje bi svima trebalo biti u cilju održavati entuzijazam i radnu snagu motivacijom unutar ustanove. U prilogu je istraživanje provedeno u Turskoj koje je obuhvatilo 417 medicinskih sestara, a ispitan je razlog napuštanja radnog mjesta. 61 % ispitanika je odgovorilo da, iako je zadovoljstvo radnim okruženjem na dobrom nivou, niska razina motivacije u smislu financijskih poticaja i priznanja za uloženi trud povećava želju za promjenom radnog mjesta. U Egiptu je potvrđena jednaka niska razina motivacije na radnom mjestu, ali prikazana je i razlika između javnog i privatnog sektora u kojemu je ipak nešto veća razina motivacije radnika. Kao glavna varijabla motivacije je novčana nagrada, a visina plaće je također usko povezana s motivacijom (24).

Samoefikasnost su ispitanici ovoga istraživanja procijenili kao visoku te je samo mali dio ispitanih samostalno procijenio nisku razinu samoefikasnosti. Ovo ne treba čuditi baš zbog radnog mjesta i ispitanika medicinskog obrazovanja kojima samoefikasnost i treba biti jedna od vrlina koju posjeduju zbog nenadanih situacija s kojima se susreću kroz rad u smjenama. Zbog pandemije COVID-19 navedeno je kako se na borbu protiv sindroma izgaranja kod medicinskog osoblja može utjecati dobrom organizacijom posla, rotacijom djelatnika, aktivnim slušanjem i trenutnom poštedom od teških zadataka. Također, profesionalna samoefikasnost izdvojena je kao odličan alat suočavanja sa stresnim situacijama kojih je pregršt u vrijeme pandemije te se stoga treba omogućiti medicinskim sestrama i tehničarima da izrade strategije kako bi lakše prolazile smjene u zdravstvenim ustanovama u kojima rade. Posebno se ovo treba odnositi na one djelatnike koje rade u jedinicama intenzivne njege. Zbog situacije s COVID-19 u SAD-u je 2020. usvojen „Zakon o zaštiti pružatelja zdravstvenih usluga dr. Lorna Breen“ u vidu promicanja mentalnog zdravlja i prevencije sindroma izgaranja među medicinskim djelatnicima (25).

Nedostatak ovog istraživanja je mali broj ispitanika te nemogućnost interpretacije rezultata s obzirom na spol jer je samo 10 medicinskih tehničara pristupilo istraživanju. Ovi rezultati ne mogu se odnositi na sve medicinske sestre/tehničare u Republici Hrvatskoj, potrebno je proširiti uzorak i napraviti još istraživanja na ovu temu. Bilo bi dobro napraviti istraživanje zadovoljstva poslom medicinskih sestara koje rade u COVID bolnici i onih koje rade u općim bolnicama na zaraznom odjelu kako bi se vidjelo postoji li razlika u zadovoljstvu na radnom mjestu te svakako ubaciti i upitnik sindroma izgaranja kako bi se procijenila razina stresa radnika za vrijeme pandemije COVID-19.

7. ZAKLJUČAK

Na temelju provedenog istraživanja i dobivenih rezultata mogu se izvesti sljedeći zaključci:

- studenti diplomskog studija sestrinstva su sveukupno zadovoljni poslom usprkos pandemiji
- studenti diplomskog studija sestrinstva samoeфикаsnost procjenjuju na visokom nivou

8. SAŽETAK

Cilj istraživanja: Cilj ovog istraživačkog rada je ispitati studente diplomskog studija sestrinstva o njihovom osobnom doživljaju zadovoljstva poslom i samoeфикаsnosti tijekom pandemije bolesti COVID-19 u svrhu napretka.

Ispitanici i metode: U istraživanju je sudjelovalo 125 studenata diplomskog studija sestrinstva. U uzorku je većina medicinskih sestara (92 %), a ostalo (8 %) čine medicinski tehničari. U svrhu istraživanja korišten je Upitnik zadovoljstva poslom i Skala opće samoeфикаsnosti te su ispitanici morali odgovoriti na nekoliko sociodemografskih pitanja i na četiri posebno sastavljena pitanja o zadovoljstvu poslom i samoeфикаsnosti za vrijeme pandemije COVID-19. Prikupljanje podataka provedeno je online anketom u srpnju 2021.

Rezultati: Većina ispitanika (63,2 %) ovog istraživanja zadovoljna je poslom, a u najvećem stupnju su zadovoljni odnosima s pacijentima i radnom opremom. Najmanje zadovoljstva izrazili su na pitanja o visini plaće, količinom svakodnevnog posla i kroz nedostatak vrednovanja njihovog truda. Međutim, s obzirom na zadovoljstvo poslom prije i za vrijeme pandemije, većina odgovara da je promijenjeno u negativnom smislu. Također, većina ispitanika (91,2 %) procijenila je visoku razinu samoeфикаsnosti, ali čak 73,5 % ispitanika odgovara kako nije sigurno ili misli da ne može samostalno riješiti probleme s kojima se susreću COVID pacijenti.

Zaključak: Istraživanje je pokazalo da su medicinske sestre/tehničari diplomskog studija sestrinstva zadovoljni poslom i imaju visoku razinu samoeфикаsnosti, ali i da nisu sigurni u radu sa SARS-CoV-2 pozitivnim bolesnicima zbog čega je potrebno uvesti dodatnu edukaciju.

Ključne riječi: COVID-19; samoeфикаsnost; sestrinstvo; zadovoljstvo poslom

9. SUMMARY

Job satisfaction and self-efficacy of nursing students during the COVID-19 pandemic

Aim: The aim of this research was to examine personal experiences of job satisfaction and self-efficacy of students of master's degree programmes in nursing during the COVID-19 pandemic, in order to achieve progress.

Participants and methods: The study involved 125 students of master's degree programmes in nursing. The majority of the sample consisted of female nurses (92%), and the rest (8%) were male nurses. The Job Satisfaction Questionnaire and the General Self-Efficacy Scale were used for the purpose of the research, and the respondents had to answer several socio-demographic questions and four specially composed questions on job satisfaction and self-efficacy during the COVID-19 pandemic. The data was collected in July 2021 through an online survey.

Results: The majority of respondents in this research (63,2%) are satisfied with their job. They expressed the highest level of satisfaction with their relationships with patients as well as with their work equipment, whereas they were the least satisfied with their salary, the amount of daily work and the lack of evaluation of their performance. However, comparing job satisfaction before and during the pandemic, most participants state that it has declined. Also, the majority of respondents (91,2%) claimed a high level of self-efficacy, but at the same time, 73,5% of respondents were not sure or thought they could not solve the problems faced by COVID-19 patients on their own.

Conclusion: The research showed that nurses studying for master's degree in nursing are satisfied with their job and have a high level of self-efficacy, but are also insecure about working with SARS-CoV-2 positive patients. Therefore, it is necessary to introduce additional training.

Keywords: COVID-19; self-efficacy; nursing; job satisfaction

10. LITERATURA

1. Čukljek S. Osnove zdravstvene njege. Zageb. Zageb 2005.
2. World Health Organization: Coronavirus disease (COVID-19) outbreak: rights, roles and responsibilities of health workers, including key considerations for occupational safety and health. Dostupno na: https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-HCW_advice-2021.1 Datum pristupa: 13.07.2021.
3. Vlada Republike Hrvatske. Osnovne mjere zaštite od zaraze koronavirusom SARS-CoV-2. Dostupno na: <https://www.koronavirus.hr/osnovne-mjere-zastite-od-zaraze-koronavirusom-sars-cov-2/936>. Datum pristupa: 13.07.2021.
4. Vlada Republike Hrvatske. Kako prepoznati simptome i što učiniti ako ih uočite? Dostupno na: <https://www.koronavirus.hr/sto-moram-znati/o-bolesti/kako-prepoznati-simptome-i-sto-uciniti-ako-ih-uocite/857>. Datum pristupa: 13.07.2021.
5. Vlada Republike Hrvatske. O prevenciji. Dostupno na: <https://www.koronavirus.hr/sto-moram-znati/o-prevenciji/12>. Datum pristupa 13.07.2021.
6. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Najnovije smjernice za liječenje oboljelih od COVID-19. Dostupno na: <https://www.hzjz.hr/ravnateljstvo/najnovije-smjernice-za-lijecenje-obljelih-od-covid-19/>. Datum pristupa: 13.07.2021.
7. Vlada Republike Hrvatske. Cijepljenje protiv COVID-19. Dostupno na: <https://www.koronavirus.hr/sto-moram-znati/o-prevenciji/cijepljenje-protiv-covid-19/872>. Datum pristupa: 13.07.2021.
8. Vlada Republike Hrvatske. Koronavirus – statistički pokazatelji za Hrvatsku i EU. Dostupno na: <https://www.koronavirus.hr/>. Datum pristupa: 22.07.2021.
9. Lazarus R.S., Folkman S. Stres, procjena i suočavanje. Jastrebarsko. Naklada Slap; 2004.
10. Amon J. COVID-19 and Detention. *Health Hum Right*. 2020;22(1):367-370.
11. Joković S, Kekuš D, Despotović M, Pavlović J, Hadživuković N. Zadovoljstvo poslom medicinskih sestara. *Sestrinska reč*; 2018:20-24.
12. T. Đokić, M. Pepur, J. Arnerić. Utjecaj zadovoljstva zaposlenika na zadovoljstvo korisnika na tržištu financijskih usluga. *Ekonomski misao i praksa*. BR.1, 2015, str. 49-79
13. Ajhenberger S, Hodak J, Vadlja I, Anić D. Zadovoljstvo poslom – prediktor rane učinkovitosti i namjere ostanka u sestrinstvu. *Croatian Nursing Journal*. 2020;4(2):193-203.
14. Škugor A. Procjena samoefikasnosti poučavanja prirode i društva studenata budućih učitelja primarnoga obrazovanja. *Školski vjesnik*. 2015;64(4):621-646.

15. Raelin A, Bailey M, Hamann J, Pendleton L, Raelin J, Reisberg R, i sur. The Effect of Cooperative Education on Change in Self-Efficacy Among Undergraduate Students: Introducing Work Self-Efficacy. *Journal of Cooperative education and Internships*. 2011;45(2):17-35.
16. Marušić M. Uvod u znanstveni rad u medicini. 4.izd. Zagreb: Medicinska naklada; 2008.
17. Lacković-Grgin K. Proroković A. Ćubela V. Penezić Z. Zbirka psihologijskih skala i upitnika. Zadar: Sveučilište u Zadru, Filozofski fakultet; 2019.
18. Telenta L. Psihičko zdravlje, stres i suočavanje studenata u vrijeme pandemije COVID-19 [Diplomski rad]. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu; 2020.
19. Suliman M. Aljezawi M. Nurses' work environment: indicators of satisfaction. *Journal of nursing management*. 2018; 26(5):525-530.
20. Dyrbye L. Colin W. Johnson P. Cipriano P. Dale B. Peterson C. i sur. Burnout and satisfaction with work-life integration among nurses. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*. 2019;61(8):689-698.
21. Soto-Rubino A. Gimenez MC. Prado-Gasco V. Effect of Emotional Intelligence and Psychosocial Risks on Burnout, Job Satisfaction, and Nurses' Health during the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020;17(21):1-14.
22. Said R. El-Shfei D. Occupational stress, job satisfaction, and intent to leave: nurses working on front lines during COVID-19 pandemic in Zagazig City, Egypt. *Environmental Science and Pollution Research*. 2021;28:8791-8801.
23. Gimenez-Espert MC. Prado-Gasco V. Soto-Rubio A. Psychosocial Risks, Work Engagement, and Job Satisfaction of Nurses During COVID-19 Pandemic. *Front Public Health*. 2020;8:
24. Radman A. Poslovna motivacija medicinskih sestara/tehničara [Završni rad]. Rijeka: Sveučilište u Rijeci; 2020.
25. Drmić S. Murn L. Sindrom sagorijevanja među zdravstvenim radnicima u pandemiji bolesti COVID-19. *Hrvatski časopis zdravstvenih znanosti*. 2021;1:25-29.

12. PRILOZI

1. Dopuštenje za korištenje skale opće samoefikasnosti

12.1. Dopuštenje za korištenje skale opće samoefikasnosti

Dozvola za korištenje ankete

Pristigla pošta

Valentina Malarić Prije 4 dana

prima zvjezdan

Poštovani,

u izradi sam istraživačkog diplomskog rada. Anketa mi se sastoji od skale opće samoefikasnosti iz zbirke psihologijskih skala i upitnika - svezak 1 koju ste Vi i Vaša kolegica Lozena Ivanov (nažalost od kolegice nisam našla mail kontakt) adaptirali pa bi naravno trebala Vašu dozvolu za korištenje iste u radu. Hvala Vam unaprijed.

Lp,
Valentina Malarić.

Zvezdan Penezic Prije 3 dana

prima ja

Poštovana Valentina,

slobodno koristite skalu za potrebe istraživanja.

Srdačan pozdrav i sretno s diplomskim,

Zvezdan Penezic

[Prikaži citirani tekst](#)

